T017 BD VIII 212-Q20-P21 Giận Dữ-Kinh Xuất Diệu

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH XUAÁT DIEÄU QUYEÅN 20

Phaåm 21: GIAÄN DÖÕ

Döùt giaän, boû kieâu maïn Vöôït qua caùc keát söû Khoâng ñaém meâ danh saéc Tröø höõu ñaâu coøn gì? Döùt giaän, boû kieâu maïn: Ai giaän döõ thì laøm hö haïi coâng ñöùc laønh cuûa mình. Sôû dó ngöôøi ta tranh giaønh quyeàn lôïi nhieàu ít, tan nhaø, maát nöôùc, doøng hoï tieâu tan cuõng ñeàu do giaän döõ maø ra caû. Coøn veà kieâu maïn thì caàn phaûi döùt boû, duø ñaõ hay ñang, vaãn tieáp tuïc döùt boû noù ñi, cho neân noùi: Döùt giaän, boû kieâu maïn. Vöôït qua caùc keát söû: Giaän döõ, kieâu maïn laø goác cuûa moïi keát söû. Chaët goác thì khoâng coøn caønh laù, cho neân noùi: Vöôït qua caùc keát söû. Khoâng ñaém meâ danh saéc: Phaûi tröø boû cho heát, neáu coøn danh saéc thì chuùng sinh vaãn coøn yù töôûng ham meâ duïc laïc. Taát caû ñeàu do danh saéc maø ngöôøi ta boâi loï, noùi xaáu nhau, nhö: “Theå dieän cuûa ta coù danh voïng, tieáng taêm hôn noù! Theå dieän, danh voïng cuûa noù thua ta!”. Cho neân noùi: Khoâng ñaém meâ danh saéc. Tröø höõu ñaâu coøn gì: Höõu laø teân cuûa keát söû. Bôûi chöa vöôït qua höõu ñeå ñeán voâ neân cöù bò keát söû sai khieán, bò keát troùi buoäc, bò keát phöôïc raøng buoäc. Ngöôøi tu haønh laáy laéng yeân ñeå chæ quaùn, döùt haún khoâng coøn soùt, vöôït qua höõu ñeå ñeán voâ. Cho neân noùi: Tröø höõu ñaâu coøn gì.

M Döùt giaän chôù ñeå khôûi Duïc sinh phaûi ngaên döùt Nhoå daàn goác voâ minh Tu ñeá vui baäc nhaát. Döùt giaän chôù ñeå khôûi: Giaän döõ nhö löûa phöøng, phaûi nhôù laø mau daäp taét ngay. Neáu ñeå noù chaùy lan thì gaây nhieàu thieät haïi. Giaän döõ khôûi leân thì hoïa ñeán. Nhö ngöôøi caàm löûa ñi ngöôïc gioù, thì löûa seõ töï ñoát chaùy thaân mình. Cho neân noùi: Döùt giaän chôù ñeå khôûi. Duïc sinh phaûi ngaên döùt: Taâm tham duïc vöøa phaùt sinh thì tìm caùch khoâng cho noù sinh, nhö raén ñoäc muoán boø ra khoûi hang, caàn phaûi cheá ngöï ngay, khoâng cho noù caén ngöôøi böøa baõi. Taâm tham duïc cuõng nhö vaäy, vöøa sinh laø phaûi döùt boû ngay, khoâng cho daáy khôûi, cho neân noùi: Duïc sinh phaûi ngaên döùt. Nhoå daàn goác voâ minh: Voâ minh laø boùng toái lôùn nhaát treân ñôøi naøy. Noù phuû kín taâm thöùc, khoâng môû ra ñöôïc. Phaûi tìm phöông caùch vaø vôùi taâm maïnh meõ maø nhoå saïch goác, khoâng cho noù soáng, cho neân noùi: Nhoå daàn goác voâ minh. Tu ñeá vui baäc nhaát: Sôû dó ngöôøi tu khoâng mau chöùng ñaïo laø vì coøn bò daâm, noä, si nhieãm oâ thaân taâm. Ba keát söû naøy nhôø boán Ñeá maø döùt boû nhöng chöa ñaït ñeán chaân ñeá. Ai

khoâng döùt boû ba keát söû naøy thì töø voâ soá kieáp cho ñeán baây giôø, hoï khoâng heà ñöôïc nieàm vui voâ vi. Khi ñaït ñöôïc Töù ñeá thì baáy giôø môùi laø vui, cho neân noùi: Tu Töù ñeá laø vui baäc nhaát.

M Döùt giaän ñöôïc nguû ngon Giaän heát khoâng coøn lo Giaän laø goác ñoäc haïi Ngon ngoït laø Tyø-kheo. Hieàn thaùnh döùt boû heát, Döùt heát thì nguû ngon. Döùt giaän ñöôïc nguû ngon: Heã ai giaän döõ thì ngaøy ñeâm khoâng nguû ñöôïc, nhö bò raén caén, nhö beänh trôû côn, nhö maát tieàn cuûa. Ñoù laø töôùng maïo cuûa giaän döõ. Ai khoâng coøn giaän döõ thì khoâng thaáy nhöõng ñieàu khoå naõo, ñöôïc naèm yeân nguû say, khoâng hay trôøi saùng, nhö uoáng nöôùc cam loä, taâm thöùc laëng leõ, cho neân noùi: Döùt giaän ñöôïc nguû ngon. Giaän heát khoâng coøn lo: Ngöôøi coù taâm giaän döõ thì ngay trong hieän taïi ñeâm ngaøy lo buoàn nhö coù tang cha meï, nhö maát taøi saûn cuûa baùu. Giaän döõ ñaõ döùt thì khoâng coøn lo raàu khoå naõo nöõa, cho neân noùi: Giaän heát khoâng coøn lo. Giaän laø goác ñoäc haïi: Goác trong caùc ñoäc haïi thì khoâng gì hôn giaän döõ. Khi ngöôøi ñang noåi giaän phöøng phöøng thì caùc coâng ñöùc ñeàu bò che kín khoâng hieån loä ra ñöôïc, cho neân noùi: Giaän laø goác ñoäc haïi. Ngon ngoït laø Tyø-kheo: Ñaõ nhoå goác reã cuûa ñoäc haïi vaø khoâng troàng caùc thöù ñoäc haïi aáy nöõa, caây thuoác quyù moïc leân, nhö cam loä kia, döùt tröø ñöôïc caùc thöù dô baån xaáu xa. Cho neân noùi: Ngon ngoït laø Tyø-kheo. Hieàn thaùnh döùt boû ñöôïc, döùt heát thì nguû ngon: Hieàn thaùnh laø ñeä töû cuûa caùc Ñöùc Phaät, caùc ñieàu aùc ñaõ döùt heát, caùc ñieàu laønh gom veà. Hoï ñaõ dieät heát coäi goác sinh ra giaän döõ vaø khoâng gaây ra nhöõng giaän döõ môùi. YÙ khoâng coøn sinh khôûi nhôù nghó veà giaän döõ, ñöôïc nguû ngon, khoâng coøn u saàu, cho neân noùi: Hieàn thaùnh döùt boû ñöôïc, döùt heát thì nguû ngon.

M Ngöôøi noåi giaän döõ Laøm laønh, chaúng laønh Sau döùt giaän döõ Nhôù laïi chuyeän cuõ Nhö löûa böøng chaùy. Ngöôøi noåi giaän döõ, laøm laønh, chaúng laønh: Nhö ngöôøi bò giaän döõ raøng buoäc thì taâm yù ñieân ñaûo sai laàm, khoâng coøn hieåu bieát gì. Gioáng nhö keû muø, khoâng thaáy nuùi cao ñaát baèng, keû giaän döõ cuõng gioáng nhö vaäy, bò giaän döõ raøng buoäc thì khoâng coøn thaáy caùi gì laønh, caùi gì aùc, caùi gì toát, caùi gì xaáu nöõa, cho neân noùi: Ngöôøi noåi giaän döõ, laøm laønh, chaúng laønh. Sau döùt giaän döõ, nhôù laïi chuyeän cuõ, nhö löûa böøng chaùy: Nhö ngöôøi laïc ñöôøng thì quan troïng laø ñoåi ngay höôùng ñi. Ngöôøi töùc giaän mau döùt boû laø treân heát. Beân trong, thaáy hoå theïn neân töï aên aên, traùch mình. Giaän döõ laø moät thöù luoáng doái, vì sao ta sinh taâm giaän döõ laøm gì? Töøng côn töùc giaän noái nhau khoâng bao giôø döùt gioáng nhö löûa böøng. Taâm yù ñoåi

thay hoái haän, hoå theïn bôûi bò côn noùng giaän sai khieán, cho neân noùi: Sau khi döùt giaän döõ, nhôù laïi chuyeän cuõ, nhö löûa böøng chaùy.

M Khoâng bieát hoå theïn Laïi öa noåi giaän Bò giaän raøng buoäc Nhö toái maát ñeøn. Khoâng bieát hoå theïn: Ngöôøi bò côn giaän boác leân thì khoâng coøn bieát cao thaáp, khoâng bieát xaáu hoå, nhö ngöôøi ñieân khuøng. Suoát ngaøy, moïi ngöôøi bu quanh cheá nhaïo laøm troø cöôøi, khoâng töï hay bieát. Coù nhöõng chuyeän ñaùng giaáu gieám laïi noùi toaïc ra baèng lôøi ñieân cuoàng, khoâng goác reã, cho neân noùi: Khoâng bieát hoå theïn. Laïi öa noåi giaän: Vieäc laøm cuûa ngöôøi öa noåi quaïu

khoâng trong saïch saùng toû laø bôûi taâm hoï chöùa ñaày caën caùu nhô baån, khoâng bieát nhôø ñaâu ñeå tu phaïm haïnh, cho neân noùi: Laïi öa noåi giaän. Bò giaän raøng buoäc, nhö toái maát ñeøn: Ngöôøi noåi quaïu bò côn giaän döõ noå leân neân thaáy ngaøy nhö ñeâm, trôøi ñaát toái taêm, chaúng coøn thaáy gì. Chính mình ñaõ khoâng saùng suoát thì duø caû ngaøn maët trôøi chieáu saùng cuõng voâ ích, cho neân noùi: Bò giaän raøng buoäc, nhö toái maát ñeøn.

M Ñoù khoâng phaûi söùc maïnh Ngöôøi laáy giaän laøm maïnh Giaän laø phaùp phaøm phu Khoâng bieát laøm theo laønh. Ñoù khoâng phaûi söùc maïnh, ngöôøi laáy giaän laøm maïnh: Sôû dó noùng giaän noåi leân laø do vieäc phi nghóa, trong taâm töï nghó: “Chuyeän ta laøm laø ñuùng, chuyeän haén laøm laø sai.” Ñeán khi bò moïi ngöôøi vaën hoûi thì anh naøy troán tröôùc, neân bò luõ treû cheá nhaïo, baáy giôø môùi bieát laø mình sai traùi. Ñieàu quyù laø thaéng baèng lyù leõ, baèng ngay thaúng. Söùc maïnh cuûa côn giaän khoâng theå nöông caäy, cuõng khoâng vöõng chaéc, noù chæ laøm baïi hoaïi taùnh laønh cuûa con ngöôøi, cho neân noùi: Söùc maïnh ñoù khoâng phaûi laø söùc maïnh, bôûi ñoù laø ngöôøi laáy noùng giaän laøm söùc maïnh. Giaän laø phaùp phaøm phu, khoâng bieát laøm theo laønh: Maát heát goác laønh, noùi ra thaønh lôøi ñoäc aùc. Khoâng suy tröôùc nghó sau, gaëp chuyeän laø thoát ra maéng chöûi baèng lôøi thoâ loã, laáy töùc giaän laøm ñaàu. Heã ngöôøi coù ñöùc haïnh thì xa gaàn ai cuõng khen ngôïi, vui möøng, chaéc chaén coù tieáng laønh ñoàn xa. Nay noùi veà haïng ngöôøi töùc giaän thì chæ nghe tieáng xaáu, khoâng coù tieáng toát. Duø coù bao nhieâu ñieàu laønh ñi nöõa, nhöng ñeàu bò söï töùc giaän che laáp, khoâng hieån baøy ra ñöôïc, cho neân noùi: Giaän laø phaùp phaøm phu, khoâng bieát laøm ñieàu laønh.

M
Coù söùc gaàn binh
Khoâng söùc gaàn meàm
Nhaãn laø treân heát
Phaûi thöôøng nhaãn nhòn.
Coù söùc gaàn binh, khoâng söùc gaàn meàm: Töï caäy söùc maïnh cuûa mình, cho laø baäc
nhaát, bò keû yeáu coi khinh, vaãn nhaãn nhòn, khoâng traû thuø. Neáu bò ñaùnh ñaäp cuõng khoâng noåi giaän. Ngöôøi coù söùc maïnh chôi vôùi nhau, keû yeáu söùc cuøng ñeán vôùi nhau, ngöôøi coù söùc maïnh khoâng bao giôø raép taâm, traùi laïi keû yeáu theá thì yù hoï mong muoán coù ñöôïc söùc maïnh, cho neân noùi: Coù söùc thì gaàn binh, khoâng coù söùc thì gaàn ngöôøi meàm moûng. Nhaãn laø treân heát, phaûi thöôøng nhaãn nhòn: Nhaãn laø khoâng thaáy loãi ngöôøi, khoâng thaáy phaûi traùi, ñoù goïi laø nhaãn. Khoâng yû mình maïnh maø laán hieáp keû yeáu, vì neáu khinh thöôøng keû yeáu thì bò moïi ngöôøi cheâ cöôøi, cho neân noùi: Nhaãn laø treân heát, phaûi thöôøng nhaãn nhòn.

M Bò chuùng khinh thöôøng, Coù söùc neân nhaãn, Nhaãn laø treân heát, Phaûi thöôøng nhaãn nhòn. Bò chuùng khinh thöôøng: Nhö coù ngöôøi bò ñaïi chuùng khinh

thöôøng, trong khi ngöôøi coù trí tueä thì coù khaû naêng nhaãn nhòn. Vì sao? Vì ngöôøi kia yeáu theá, coâ ñôn, khoâng choã höôùng veà haù ñeå cho hoï vì moät ngöôøi maø sinh taâm giaän döõ hay sao? Cho neân noùi: Bò chuùng khinh thöôøng, ngöôøi coù söùc maïnh neân nhaãn. Nhaãn laø treân heát, phaûi thöôøng nhaãn nhòn: Nhaãn laø söùc maïnh baäc nhaát, treân ñôøi naøy khoâng coù thöù gì hôn nhaãn. Duø cho thaàn thoâng chieáu saùng, thaønh ñaïo töôùng haûo, cuõng ñeàu laø nhôø söùc maïnh cuûa nhaãn. Ñaït ñöôïc ba minh bieát ñôøi naøy ñôøi sau, chieáu saùng voâ cuøng thì cuõng bôûi söùc maïnh cuûa nhaãn, cho neân noùi: Nhaãn laø treân heát, phaûi thöôøng nhaãn nhòn.

M Töï mình vaø ngöôøi kia Ñaùng sôï, khoâng theå cöùu Neáu bieát hoï noåi giaän Thì döùt loãi trong ta. Töï mình vaø ngöôøi kia, ñaùng sôï, khoâng theå cöùu: Ngöôøi suy nghó tröôùc töï quaùn xeùt mình, roài sau môùi nhìn saéc maët ngöôøi kia thì seõ phaân bieät ñöôïc tính cuûa ngöôøi naøy laø xaáu aùc, tính cuûa ngöôøi kia laø toát laønh. Thöôøng töï caån thaän, khoâng laøm nhöõng vieäc aùc, sôï quaû baùo ñôøi sau chòu khoå voâ löôïng. Töø ñôøi naøy cho ñeán ñôøi sau, khoâng coù giaûi thoaùt, cho neân noùi: Töï mình vaø ngöôøi kia, ñaùng sôï, khoâng theå cöùu. Neáu bieát hoï noåi giaän, thì döùt loãi trong ta: Bieát ngöôøi kia noåi giaän, saéc maët haàm haàm thì ta lieàn im laëng trong taâm töï nghó: “Neáu ta vaø ngöôøi aáy tranh chaáp nhau ñoù laø ñieàu khoâng ñuùng, vaäy baây giôø ta neân im laëng khoâng tranh chaáp vôùi ngöôøi aáy laø ñuùng nhaát”. Cho neân noùi: Neáu bieát hoï noåi giaän, thì döùt loãi trong ta.

M
Caû hai thöïc haønh nghóa
Ta vaø ngöôøi cuõng vaäy
Neáu bieát hoï töùc giaän
Thì döùt loãi trong ta.
Caû hai thöïc haønh nghóa, ta vaø ngöôøi cuõng vaäy: Vöøa vì mình maø cuõng vì ngöôøi
khaùc, vöøa töï giöõ gìn cho mình maø cuõng giöõ gìn cho ngöôøi khaùc. Thöôøng töï suy nghó ñeå traùnh hai vieäc laø: 1. Sôï ngay trong ñôøi naøy ta bò tai öông. 2. Sôï kieáp sau mang quaû baùo. Cho neân noùi: Caû hai thöïc haønh nghóa, ta vaø ngöôøi cuõng vaäy. Neáu bieát hoï töùc giaän, thì döùt loãi trong ta: Chính mình thaáy ngöôøi aáy töùc giaän döõ doäi, hoaëc thaáy ngöôøi aáy caàm ngoùi ñaù ñònh neùm vaøo ta, ta cuõng chuaån bò ngoùi ñaù ñeå choáng cöï. Neáu coù moät ngöôøi tay caàm gaäy trôn chaïy ñeán muoán tranh chaáp. Chieác gaäy maø ngöôøi aáy caàm lieàn hoùa thaønh con dao. Ngöôøi aáy thaáy vaäy lieàn neùm con dao xuoáng ñaát. Khi aáy, coù vò vua ñang ngoài treân laàu cao, xa thaáy ngöôøi aáy ban ñaàu caàm boù coû, nhöng coû laïi bieán thaønh dao, ngöôøi aáy vöøa thaáy dao cuõng laïi neùm xuoáng ñaát. Vua lieàn cho goïi ngöôøi aáy ñeán ñeå hoûi lyù do “Vì sao tröôùc ngöôøi caàm boù coû, boù coû bieán thaønh dao, roài ngöôi quaêng dao xuoáng ñaát nhö theá?” Ngöôøi aáy thöa: “Thaàn coù nghe trong kinh Phaät noùi: Ñöùc Phaät baûo thò giaû: “Ta saép ñi vaøo coõi vaéng laëng voâ vi. Sau ñoù, laø thôøi Nguõ ñaûnh phí theá (nguõ tröôïc

aùc theá) chuùng sinh tranh chaáp nhau, gaïch ñaù hoï caàm trong tay lieàn hoùa thaønh dao, kieám.” Töø laâu, haï thaàn chöùa nhoùm ñieàu laønh, khoâng daùm laøm aùc, cho neân haï thaàn quaêng dao xuoáng ñaát.” Nghe nhöõng lôøi aáy, vua raát caûm kích, khen laø vieäc chöa töøng coù. Vua lieàn ban thöôûng cho ngöôøi aáy vaø caáp cho nhaø ôû. Cho neân noùi: Neáu bieát hoï töùc giaän, thì döùt loãi trong ta.

M Cuøng laøm hai nghóa Ta sao ngöôøi vaäy Ngu noùi khoâng söùc Quaùn phaùp cuõng theá. Cuøng laøm hai nghóa, ta sao ngöôøi vaäy: Thöôøng giöõ gìn thaân mình cuõng laø giöõ gìn cho ngöôøi aáy, nhö giöõ gìn cuûa baùu. Trong taâm töï suy nghó, haøng phuïc taâm mình, khoâng gaây haïi cho hoï, cuõng khieán cho ngöôøi aáy khoâng laøm gì haïi ta. Hai beân giöõ gìn laãn nhau, khoâng ñeå gaây ra loãi laàm, cho neân noùi: Cuøng laøm hai nghóa, ta sao ngöôøi vaäy. Ngu noùi khoâng söùc, quaùn phaùp cuõng theá: Ngöôøi ngu taâm trí toái taêm, khoâng xeùt söï vieäc seõ xaûy ñeán. Ngöôøi tranh chaáp cöù maõi tranh chaáp, chöa coù söï hoøa giaûi, coøn thöôøng hoøa thì khoâng coù lôøi tranh caõi. Ngöôøi trí xeùt thaáy khoâng neân tranh caõi, vì coù tranh caõi thì chaéc chaén coù toån haïi. Duø ñöôïc khen ngôïi laø keû chieán thaéng, nhöng ñaâu baèng luùc ñaàu chöa tranh chaáp, cho neân noùi: Ngu noùi khoâng söùc, quaùn phaùp cuõng theá.

M Neáu ngu thaéng trí Noùi lôøi thoâ aùc Muoán thöôøng chieán thaéng Phaûi neân im laëng. Neáu ngu thaéng trí, noùi lôøi thoâ aùc: Thöôøng laøm baïn vôùi ngöôøi xaáu, phaù hoaïi ngöôøi laønh toát, noùi ra thì toaøn lôøi aùc, caû ngaøy khoâng laøm ñöôïc moät ñieàu laønh, ñieàu aùc naøy noái tieáp ñieàu aùc kia, toäi loãi chaát cao nhö nuùi. Ñoàng loaïi khen ngôïi, ai cuõng giaønh phaàn thaéng, nhö theá thì goïi laø xaáu xa dô baån, khoâng ñeán nôi roát raùo, cho neân noùi: Keû ngu thaéng baäc Trí, noùi lôøi thoâ loã, ñoäc aùc.

Muoán thöôøng chieán thaéng, phaûi neân im laëng: Baäc Hieàn thaùnh im laëng ñöôïc ngöôøi trí khen ngôïi. Keû aùc ñeán laøm haïi mình cuõng khoâng laáy ñoù laøm buoàn, neáu ñöôïc danh voïng, yeâu thöông cuõng khoâng laáy ñoù laøm vui. Ai maéng chöûi, khoâng maéng chöûi laïi, thöïc haønh nhaãn nhuïc laøm chính. Neáu bò ai ñaùnh ñaäp thì cuõng im laëng chòu ñaäp chöù khoâng ñaùnh traû laïi, cho neân noùi: Muoán thöôøng chieán thaéng, phaûi neân im laëng.

M Phaûi tu lôøi ngöôøi trí Khoâng keát baïn vôùi ngu Chòu ñöïng lôøi thoâ bæ Neân noùi nhaãn treân heát. Phaûi tu lôøi ngöôøi trí: Quaùn saùt keû hôn mình, caån thaän khoâng laøm traùi lôøi ngöôøi aáy daïy baûo. Khoâng tranh chaáp vôùi ngöôøi thaáp heøn, huoáng gì tranh chaáp vôùi ngöôøi hôn mình. Laøm nhö vaäy laø khoâng ñuùng. Vì sao? Vì ngöôøi trí ñaùng ñöôïc toân troïng, laø ngöôøi cao thöôïng, khoâng coù loãi laàm, cho neân noùi: Phaûi tu lôøi ngöôøi trí. Khoâng keát baïn vôùi ngu: Bôûi cuøng loaïi huùt nhau, baïn laønh ñi vôùi baïn laønh, baïn aùc chôi vôùi baïn aùc. Ngöôøi laønh nghe noùi keû aùc thì traùnh ñi. Keû aùc nghe ñieàu laønh thì huûy baùng. Chö Phaät, Hieàn thaùnh vaø caùc vò ñaéc ñaïo ñeàu khen ngôïi coâng ñöùc cuûa vieäc khoâng tranh chaáp, cho neân noùi: Khoâng keát baïn vôùi ngu. Chòu ñöïng lôøi thoâ bæ: Keû xaáu aùc khoâng bieát quyù troïng thaân mình neân bò ngöôøi khaùc gheùt

boû. Taùnh haïnh haïng ngöôøi naøy luoân baïo ngöôïc hung aùc, neáu tranh chaáp vôùi hoï thì bò moïi ngöôøi cheâ cöôøi. Nhö theá hoï ñaõ töï laøm nhuïc mình, baïn beø khoâng khen ngôïi, bò moïi ngöôøi cheâ traùch. Taïi sao ñem thaân vaøng ngoïc ñoåi vôùi gaïch ñaù? AÁy laø ngöôøi trí nhaãn nhòn laøm thinh. Cho neân noùi: Chòu ñöïng lôøi thoâ bæ. Neân noùi nhaãn treân heát: Baäc Hieàn thaùnh ñaày ñuû caùc thöù nghieäp. Caùc caên laønh voâ laäu ñeàu ñaõ ñaày ñuû. Thaáy ai laøm chuyeän dô baån thì töï giöõ gìn taâm mình vaø nghó: Nay ta ñaâu theå gioáng vôùi keû aáy ñöôïc? ñöôïc gaëp voâ soá baäc Thaùnh laø cuõng nhôø nhaãn. Ñeâm ngaøy phoøng bò ñaày ñuû nhö soáng trong löûa chaùy. YÙù nieäm tu thieän moãi ngaøy muoán theâm nhieàu, caùc loãi xaáu moãi ngaøy moät giaûm, cho ñeán khi heát haún, cho neân noùi: Nhaãn nhuïc laø treân heát.

M Khi giaän chôù buoâng lôøi Trong chuùng nhö choã vaéng Ngöôøi giaän nhö löûa chaùy Hoaøn toaøn khoâng tænh bieát. Khi giaän chôù buoâng lôøi: Ta coù thaân naøy laø bôûi chöùa nhoùm voâ soá haïnh nghieäp môùi ñöôïc. Ñaõ ñöôïc thaân ngöôøi vôùi thieät caên ñaày ñuû, thöôøng phaûi khen ngôïi Phaät, Phaùp, Taêng, Thaùnh chuùng, haàu haï cha meï, toân kính thaày hoïc. Ñeâm ngaøy tuïng taäp kheá kinh saâu xa maàu nhieäm, vì sao? Vì Ñöùc Phaät coù thí duï raèng: Löôõi laø thanh kieám, caây kích vôøi laáy tai hoïa. Bôûi löôõi mæa mai, chaâm choïc maø ñeán noãi hoï haøng bò taän dieät. Löôõi coù möôøi teân, lôøi noùi ñaëc bieät, khaùc laï. Ñöôïc ngöôøi toân troïng, giao nhieäm vuï cuõng bôûi lôøi noùi maø ra, cho neân noùi: Khi giaän döõ chôù neân buoâng lôøi. Trong chuùng nhö choã vaéng: Ngöôøi tu hoïc phaûi thöôøng caån thaän giöõ gìn loãi cuûa mieäng. Duø ôû trong ñaïi chuùng hay ôû nôi vaéng veû, khi noùi phaûi meàm moûng, khoâng gaây toån

thöông yù ngöôøi khaùc. Lôøi noùi phaûi raøo ñoùn tröôùc sau hôïp lyù, khoâng gaây phieàn phöùc naëng neà cho moïi ngöôøi cho neân noùi: ôû trong chuùng nhö ôû choã vaéng veû. Ngöôøi giaän nhö löûa chaùy, hoaøn toaøn khoâng tænh bieát: Nhö keû xaáu aùc, thöôøng thích noåi giaän, hoï bò giaän döõ che ñaäy neân khoâng töï thaáy ñöôïc mình, hoï chæ töï laøm oâ nhuïc, toån haïi cho mình, khoâng coù ích lôïi cho ñôøi. Töï bò raøng buoäc trong caùu gheùt, khoâng töï taåy röûa ñöôïc. Moät ngaøy laøm aùc laø chöùa nhoùm tai öông cho nhieàu kieáp, huoáng laø troïn ñôøi laøm aùc, maø mong chöùng ñöôïc ñaïo quaû, thì khoâng bao giôø ñöôïc, cho neân noùi: Ngöôøi noùng giaän nhö löûa chaùy, hoaøn toaøn khoâng tænh bieát. Ñeá (thaät) baûo, chôù noùng giaän Ai xin, nghó boá thí Ba nghieäp coù choã ñònh Töï nhieân soáng treân trôøi. Ñeá (lôøi chaân thaät) baûo: chôù noùng giaän: Ngöôøi tu haønh chí thaønh thì ñöôïc moïi ngöôøi cung kính, ñöôïc maáy ngaøn muoân ngöôøi nhôù nghó, coâng ñöùc aáy ñeàu do khoâng töùc giaän maø coù. Ai xin, nghó boá thí: Loøng khoâng boûn seûn, neân coù ai ñeán xin ñeàu thí cho khoâng traùi yù hoï. Ñoù goïi laø ngöôøi roäng môû coõi loøng. Ngöôøi ñeán xin khoâng vì tham caàu, gieo duyeân ñôøi sau, khi duyeân laønh chöùa nhoùm ñaày ñuû, thì töï nhieân chöùng ñöôïc ñaïo thaùnh, cho neân noùi: Ai ñeán xin thì nghó boá thí. Ba nghieäp coù choã ñònh, töï nhieân soáng coõi trôøi: Ba nghieäp laøm nhöõng vieäc khoâng toäi loãi thì chaéc chaén ñöôïc sinh leân coõi trôøi hay coõi ngöôøi. Qua laïi, xuoáng leân ñeàu khoâng sinh nôi thaáp

heøn. Gioáng nhö coù ngöôøi daïo chôi töø nôi naøy sang choán noï, töø khu vöôøn naøy sang khu vöôøn khaùc, naêm thöù duïc laïc vui chôi, khoâng bao giôø lo buoàn. Ngöôøi naøy ñaõ ñoùng cöûa ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh, môû ñöôøng taét giöõa coõi trôøi, coõi ngöôøi, tieán tu coâng ñöùc, mau ñeán voâ vi, cho neân noùi: Ba nghieäp coù choã ñònh, töï nhieân soáng treân coõi trôøi.

M Döùt yù ñaâu coøn giaän Töï xeùt soáng trong saùng Ñaúng trí ñònh giaûi thoaùt Bieát roài khoâng coøn giaän. Döùt yù ñaâu coøn giaän: Ngöôøi hoïc döùt yù, haøng phuïc nhöõng yù nghó thoâ tuïc, xaáu xa, taâm nhö tro laïnh, thaân nhö caây khoâ. Thaáy vui möøng tröôùc maét khoâng heà ñeå loøng. Taâm nhö ngoïn nuùi saùng rôõ, khoâng theå lay ñoäng, cho neân noùi: YÙ ñaõ döùt thì ñaâu coøn giaän. Töï xeùt soáng trong saùng: Ngöôøi tu hoïc töï xeùt, töï nuoâi maïng soáng mình, thöôøng laáy voâ laäu ñeå töï laøm ñeïp, töï giöõ gìn, khoâng tham ñaém vinh hoa ôû ñôøi, cho neân noùi: Töï xeùt mình, soáng trong aùnh saùng. Ñaúng trí ñònh giaûi thoaùt, bieát roài khoâng coøn giaän: Ngöôøi tu haønh thöïc haønh bình ñaúng giaûi thoaùt chöù khoâng thöïc haønh voâ ñaúng giaûi thoaùt, vì voâ ñaúng giaûi thoaùt laø chæ cho ngöôøi ñaõ döùt boû aùi duïc trong ñôøi. Ngöôøi bình ñaúng giaûi thoaùt thì khoâng bao giôø coøn giaän döõ. Taát caû bôïn nhô cuûa keát söû giaän döõ ñaõ ñöôïc döùt boû haún, cho neân noùi: Ñaúng trí ñònh giaûi thoaùt, bieát roài khoâng coøn giaän.

M Heã ngöôøi laøm aùc

Giaän coù baùo giaän Giaän khoâng baùo giaän Thaéng, khieâu chieán thua. Heã ngöôøi laøm aùc, giaän coù baùo giaän: Heã ngöôøi laøm aùc thì ñoâi beân ñeàu chòu tai öông, gioáng nhö löûa ñoàng, ñi veà phía tröôùc thì bò chaùy. Tröôùc coù giaän döõ roài môùi sinh ra giaän döõ, tröôùc coù taâm aùc roài môùi sinh ra taâm aùc. Cho neân noùi: Heã ngöôøi laøm aùc, giaän coù baùo giaän. Giaän khoâng baùo giaän, thaéng khieâu chieán thua: Ngaøy xöa, vua Ba-tö-naëc nuoâi döôõng caùc binh noâ. Laàn noï, vua sai hoï ñi ñaùnh nöôùc khaùc. Nhôø gioûi veà caùch chieán ñaáu neân hoï ñeán ñaùnh xöù naøo cuõng ñeàu chieán thaéng. Sau khi hoï ra ñi, vôï con hoï beøn thænh caùc Ñaïo nhaân ñeán cuùng döôøng ñeå caàu nguyeän. Caùc thaày noùi phaùp nhieäm maàu cho hoï nghe, hoï ñeàu chöùng quaû Tu-ñaø-hoaøn. Sau ñoù, nhöõng ngöôøi ñi ñaùnh giaëc trôû veà, vôï hoï baûo: –Sau khi chaøng ñi ñaùnh giaëc, chuùng toâi thænh caùc Ñaïo nhaân ñeán cuùng döôøng ñeå caàu nguyeän. Caàu nguyeän cho caùc chaøng an oån sôùm trôû veà. Caùc Ñaïo nhaân aáy coù giaûng phaùp cho boïn thieáp nghe, boïn thieáp ñeàu ñaõ chöùng quaû Tu-ñaø-hoaøn. Vaäy caùc chaøng cuõng neân thænh caùc thaày. Caùc chaøng trai lieàn nghe lôøi vôï thænh caùc Ñaïo nhaân ñeán cuùng döôøng, noùi phaùp. Caùc chaøng trai naøy cuõng chöùng quaû Tu-ñaø-hoaøn. Thôøi gian sau, quaân giaëc laïi xaâm laán bieân giôùi. Vua ra leänh cho caùc chaøng trai naøy phaûi ñi ñaùnh giaëc. Caùc chaøng trai nghe leänh aáy, trong taâm suy nghó: “Chuùng ta ñeàu ñaõ chöùng ñöôïc ñaïo ñeá, töø bi thöông xoùt taát caû, khoâng laøm haïi caùc loaøi chuùng sinh. Theá thì laøm sao chuùng ta coù theå ñeán ñoù ñeå ñaùnh gieát boïn giaëc kia?” Roài hoï laïi suy nghó: “Neáu khoâng tuaân leänh vua thì phaûi toäi cheát maø coøn lieân luïy ñeán vôï con. Vaäy ta thaø ra

traän maø cheát hôn laø cheát ôû ñaây theâm haïi cho vôï con". Roài hoï lieàn leân xe, xoâng thaúng ra chieán traän. Caùc vò trôøi, roàng caûm öùng, khieán quaân giaëc bò phaù tan. Caùc vò naøy bình yeân trôû veà. Vua heát söùc vui möøng, töø ñoù boán phöông thanh bình, cho neân noùi: Giaän khoâng quaû baùo giaän, thaéng khieâu chieán thua.

M Nhaãn thaéng oaùn thuø Thieän thaéng baát thieän Ngöôøi thaéng boá thí, Chaân thaønh thaéng doái. Nhaãn thaéng oaùn thuø: Thuôû xöa, vua A-xaø-theá nhoùm taäp hoïp boán thöù binh qua ñaùnh thaønh Xaù-veä. Baáy giôø vua Ba-tö-naëc cuõng nhoùm hoïp boán thöù binh, xua quaân ra ngoaøi thaønh chieán ñaáu, phaù tan quaân giaëc, baét soáng vua A-xaø-theá. Vua ñeán choã Theá Toân, baïch raèng: –Con cuûa ngöôøi chò con laø A-xaø-theá phaûn nghòch, voâ ñaïo, sinh khôûi aùc yù ñem quaân ñeán ñaùnh phaù ñaát nöôùc con. Voán khoâng thuø oaùn laïi sinh thuø oaùn. Voán khoâng chieán tranh töï sinh ra chieán tranh. Nay con tha toäi, thaû A-xaø-theá cho veà nöôùc. Vì sao? Bôûi neå tình ngöôøi chò neân tha cho haén. Cho neân noùi: Nhaãn nhuïc thaéng oaùn thuø. Thieän thaéng baát thieän: Ngöôøi khoâng coù coâng ñöùc maø thích khoe khoang raèng: Toâi hieåu bieát nhieàu, anh hieåu bieát ít, thaät söï khoâng coù kyõ thuaät maø noùi laø mình coù. Thaät söï

khoâng coù phöông löôïc gì maø noùi doái raèng mình bieát nhieàu phöông löôïc. Ñeán khi gaëp vieäc thì quay maët troán laùnh nhö truøng deá nhuûi ñaàu xuoáng ñaát, coøn khi thaáy ngöôøi taøi gioûi thì hoï ñöùng cheát traân nhö ñoáng thòt, khoâng coù thaàn thöùc, cho neân ngöôøi hieåu bieát khuyeán khích ngöôøi chöùa nhoùm söï tu hoïc. Söï tu hoïc laø ngoâi nhaø quyù baùu cuûa tinh thaàn, taâm yù töï taïi, thaáu suoát moïi ñieàu, cuõng nhôø söï tu hoïc maø ñöôïc ñaày ñuû. Ñeán nhö xaây döïng ñaát nöôùc, pheùp taéc cai trò ñuùng sai, cuõng nhôø söï hoïc vaán. Cho neân noùi: Thieän thaéng baát thieän. Ngöôøi thaéng boá thí: Thaéng chính laø chieán thaéng taâm boûn seûn tham lam kia. Ai khoâng coù caên baûn ñaïo ñöùc thì öa ganh hieàn gheùt ñöùc. Thaáy ai boá thí thì tieác giuøm cuûa caûi. Thöôøng nghó raèng: "Ta cho keû aáy, khoâng bieát sau naøy ta coù troâng mong ñöôïc gì ôû hoï khoâng?" Chæ ngöôøi naøo coù nieàm tin thì môùi thöïc haønh boá thí ñöôïc, hoï khoâng löïa choïn, khoâng mong caàu quaû baùo, keû ñeán xin ñöùng chaät cöûa vaãn khoâng haïn cheá, ngöôøi khaép nôi tuï hoïp ñeán cuõng khoâng tieác duø moät chuùt nhoû, cho neân noùi: Ngöôøi thaéng neân boá thí. Chaân thaønh thaéng doái: Ngöôøi tu haønh chaân thaät thì doøng hoï baø con ñeàu ñöôïc khen ngôïi, moïi nôi ñeàu hay bieát, coøn keû noùi doái thì ai cuõng khoâng thích thaáy, ai cuõng chaùn gheùt, cho neân noùi: Chaân thaønh thaéng doái traù.

M Khoâng giaän döõ, khoâng haïi Luoân nghó haïnh chaân thaønh Keû ngu töï sinh giaän Thöôøng coù söï keát oaùn. Khoâng giaän döõ, khoâng haïi, luoân nghó haïnh chaân thaønh: Ngöôøi tu haønh bieát thôøi, bieát phaùp, nôi naøo neân traùnh neù thì bieát maø neù traùnh, nôi naøo noù theå tôùi thì bieát maø tôùi. Lôøi noùi chaân thaønh, khoâng doái gaït ai neân ñöôïc moïi ngöôøi kính troïng, cho neân noùi: Khoâng giaän döõ, khoâng gaây haïi, luoân nghó tu haïnh chaân thaønh. Keû ngu töï sinh

giaän, thöôøng coù söï keát oaùn: Thoùi quen cuûa ngöôøi ngu thì ñöùng ñaàu laø giaän döõ. Giaän döõ ôû trong loøng, chöa heà xaû boû, nhö ñuïc chöõ treân ñaù, töøng neùt roõ raøng, khoâng bò gioù maïnh xoùa nhoøa, cho neân noùi: Keû ngu töï sinh giaän döõ, thöôøng coù söï keát oaùn.

M Töï ngaên côn giaän Nhö döøng xe chaïy Laø ñaùnh xe gioûi Boû toái ra saùng. Töï ngaên côn giaän, nhö döøng xe chaïy: Giaän döõ phaùt sinh lieàn daäp taét, ñoù goïi laø keû coù söùc maïnh trong loaøi ngöôøi. Nhö xe ngöïa ñang chaïy mau, ngöôøi ñaùnh xe coù khaû naêng laøm cho ngöøng laïi. Ñoù laø ngöôøi ñaùnh xe gioûi, cho neân noùi: Töï ngaên côn giaän, nhö döøng xe chaïy. Ñoù laø ngöôøi ñaùnh xe gioûi, boû toái böôùc ra saùng: Ngöôøi ñaùnh xe gioûi ôû ñaây, khoâng phaûi chæ cho ngöôøi gioûi ñaùnh xe coä hay ngöôøi naøi voi gioûi maø chính laø ngöôøi töï giöõ yù nieäm, khoâng ñeå phaân taùn, laéng taâm khoâng khôûi, chí höôùng ñeán voâ vi, khoâng ñaém meâ phieàn luïy cuoäc ñôøi. Vì moïi ngöôøi maø vò aáy nhaän laõnh traùch nhieäm naëng neà, laøm ruoäng phöôùc toát, ñaùng kính, ñaùng quyù, laø baäc cao caû nhaát xöùng ñaùng cuùng döôøng. Cho neân noùi: Laø ngöôøi ñaùnh xe gioûi, boû toái böôùc ra aùnh saùng.

Sa-moân vaø Ñaïo

Laøm theá: AÙi, nieäm

Taïp, thuûy, hoa, höông

Ngöïa, giaän laø möôøi.1

M

Phaåm 22: NHÖ LAI (Phaàn 1)

Töï chöùng Toái Chaùnh Giaùc Khoâng nhieãm taát caû phaùp Trí nhaát thieát khoâng sôï Ngoâi voâ sö töï nhieân. Töï chöùng Toái Chaùnh Giaùc: Thuôû xöa, saùu vò giaùo chuû ngoaïi ñaïo laø nhöõng ngöôøi tham ñaém lôïi döôõng ôû ñôøi, hoï tranh nhau töï toân, cho raèng mình môùi laø cao toät. Khi nghe Ñöùc Phaät ra ñôøi vôùi oai thaàn coâng ñöùc hôn ngöôøi, saùu vò giaùo chuû ngoaïi ñaïo nhoùm hoïp laïi, cuøng keát lôøi theà: “Treân ñôøi naøy khoâng ai saùnh baèng saùu ngöôøi chuùng ta, nhöng gaàn ñaây nghe coù Phaät ra ñôøi, oai thaàn coâng ñöùc vöôït hôn chuùng ta, vaäy thì chuùng ta phaûi keát nghóa, ñoàng loøng moät yù, noùi naêng khoâng traùi ngöôïc nhau. Coù vaäy, chuùng ta môùi thaéng oâng Cuø-ñaøm kia”. Sau ñoù, hoï lieàn sai moät ngöôøi ñeán quan saùt Nhö Lai, coi saéc maët oâng ta coù gioáng nhö con ngöôøi hay khoâng. Ngöôøi aáy ñeán nôi, nhìn maõi Nhö Lai maø khoâng bieát chaùn, roài trôû veà baùo vôùi saùu vò giaùo chuû nhöõng gì mình troâng thaáy: –Dung nhan cuûa Cuø-ñaøm thaät laø ít coù treân ñôøi naøy. Oai ñöùc thaàn thoâng cuûa Ngaøi saùng choùi hôn maët trôøi trôøi traêng, theo söï thaáy bieát cuûa toâi thì khoâng gì tyû duï ñöôïc. Saùu vò giaùo chuû laïi nghó: “Cuø-ñaøm xuaát thaân töø doøng vua chuùa, thì söï khoâi ngoâ ñeïp ñeõ kia cuõng chaúng coù gì laø laï. Baây giôø ta neân sai moät ngöôøi khaùc ñeán ñoù xem xeùt dung maïo voâ uùy cuûa Cuø-ñaøm, coi oâng ta coù haáp taáp, cum ruùm gì chaêng?” Ngöôøi aáy lieàn ñeán xem töôùng thaáy Ñöùc Nhö Lai nhö sö töû ñaàu ñaøn giöõa baày thuù, khoâng coù chuùt gì lo sôï caû.

Ngöôøi naøy trôû veà baùo laïi vôùi saùu vò giaùo chuû: –Cuø-ñaøm ngöï giöõa ñaïi chuùng, nhö sö töû ñaàu ñaøn trong baày thuù, khoâng chuùt sôï haõi. Saùu vò giaùo chuû laïi nghó: “Ngöôøi ngu ít thaáy söï vieäc ñoù neân ham meâ veû röïc rôõ cuûa Cuø-ñaøm roài bu quanh oâng ta ñoù thoâi. Ñaây cuõng laø chuyeän thöôøng tình, coù chi laï ñaâu? Bôûi oâng Cuø-ñaøm xuaát thaân töø trong cung vua, coù saùu muoân theå nöõ vui chôi ñeâm ngaøy. Khoâng coù moân hoïc naøo, phaùp thuaät naøo maø oâng khoâng hoïc qua, neân coù theå khieán cho moïi ngöôøi bu ñeán nghe oâng ta noùi. Hôn nöõa oâng cuõng laø ngöôøi lòch laõm chöù ñaâu phaûi ngöôøi taàm thöôøng”. Saùu vò giaùo chuû phaùi moät ngöôøi thoâng suoát nhieàu vieäc ñeán choã Nhö Lai quan saùt. Ngöôøi naøy ñeán nôi, nghe thaáy ñuû caû, trôû veà thöa vôùi saùu vò giaùo chuû: –Nhöõng gì maø oâng Cuø-ñaøm giaûng noùi laø thoâng suoát xöa nay, bieát tröôùc voâ cuøng, thaáy sau voâ taän, phaân tích nghóa lyù saùng toû, lyù leõ khoâng phieàn toaùi naëng neà. Nghe xong, saùu vò giaùo chuû laïi nghó: “Treân ñôøi coù nhieàu ngöôøi aên noùi lanh lôïi mau maén, laøm vui loøng ngöôøi, nhöng khoâng coù nghó lyù, khoâng theå tìm kieám, nghieân cöùu”. Roài saùu vò giaùo chuû laïi sai ngöôøi khaùc ñeán xem xeùt Cuø-ñaøm, chôø khi moïi ngöôøi laëng yeân nghe Cuø-ñaøm noùi phaùp thì laøm roái loaïn leân, khoâng chòu nghe. Vôùi yù ñònh nhö vaäy, y ñeán

1. Möôøi teân goïi caùc phaåm tröôùc, ñeán ñaây laø heát.

nôi xem xeùt, thaáy caùc ñaïi chuùng ñang khaùt khao nghe phaùp, taâm yù chuyeân nhaát, chieâm ngöôõng Nhö Lai khoâng heà chôùp maét. Roài anh ta trôû veà, thöa vôùi saùu vò giaùo chuû: –Nhöõng ñieàu maø Cuø-ñaøm giaûng noùi nhö nöôùc cam loä, moïi ngöôøi khaùt ngöôõng laéng nghe khoâng bieát thoûa maõn. Saùu vò giaùo chuû laïi nghó: “Hoïc troø môùi tu taäp, taát nhieân taâm yù ban ñaàu, bao giôø cuõng maïnh meõ, laâu daàn veà sau seõ giaûm suùt, ñieàu aáy coù chi laï ñaâu?” Roài hoï laïi sai moät ngöôøi khaùc ñeán xem xeùt Cuø-ñaøm, coi coù nghóa lyù naøo saâu xa hay chæ laø nhöõng lôøi caïn côït khoâng ñaàu moái. Saùu vò giaùo chuû lieàn sai moät ngöôøi hoïc gioûi taøi cao ñeán nôi, y nghe ñaày ñuû nhöõng gì Cuø-ñaøm noùi, roài trôû veà thöa vôùi saùu vò giaùo chuû: –Nhöõng gì maø Cuø-ñaøm giaûng noùi roäng lôùn nhö bieån khoâng bôø, coøn nhöõng gì maø boïn ta thaáy thì nhö nöôùc trong daáu chaân traâu. Nay, toâi muoán ñeán xin laøm ñeä töû Ngaøi, khoâng bieát nhöõng ngöôøi khaùc nhö theá naøo. Saùu vò giaùo chuû ngoaïi ñaïo tröôùc sau phaùi nhieàu ngöôøi ñeán choã Nhö Lai. Laïi coù voâ soá chuùng sinh nhoùm hoïp tranh nhau ñeán choã Nhö Lai, hoï lieàn ñöôïc nghe Ñöùc Phaät noùi baøi keä naøy: Töï chöùng Toái Chaùnh Giaùc Khoâng nhieãm taát caû phaùp Trí nhaát thieát khoâng sôï Ngoâi voâ sö töï nhieân. Töï chöùng Toái chaùnh giaùc: Giaùc ngoä taát caû caùc phaùp, khoâng coù vieäc nhoû naøo maø khoâng suy xeùt ñeán. Duøng naêng löïc thaàn thoâng maø bieát ñuùng moät caùch nhö thaät, cho neân noùi: Töï chöùng Toái Chaùnh Giaùc. Khoâng nhieãm taát caû phaùp: Khoâng bò taùm phaùp sau ñaây laøm oâ nhieãm: Lôïi, suy hao, khen, cheâ, ca tuïng, gieøm pha, khoå, vui. Cho neân noùi: Khoâng nhieãm taát caû phaùp. Trí nhaát thieát khoâng sôï: Xa lìa taát caû tai hoïa, khoâng coøn caùc khoå naõo. Khoâng bò nöôùc luït, löûa chaùy, troäm cöôùp nhaän

chìm, maø laø vöôït ra khoûi moïi khoå naïn, moät mình vui ñieàu laønh, khoâng lo buoàn, cho neân noùi: Trí nhaát thieát khoâng sôï. Ngoâi voâ sö töï nhieân: Moät mình laøm vua coõi nöôùc ba ngaøn ñaïi thieân. Khoâng coù baïn beø, khoâng ai ngang baèng, huoáng laø ngöôøi hôn Ngaøi, cho neân noùi: Ngoâi voâ sö töï nhieân.

M Moät mình, khoâng ai saùnh Töï ñaït ñöôïc chaùnh ñaïo Nhö Lai trôøi, ngöôøi toân Ñuû taát caû trí löïc. Moät mình, khoâng ai saùnh: Ta duøng Thieân nhaõn xem coõi nöôùc ba ngaøn ñaïi thieân, thaáy khoâng coù ai saùnh baèng nhö Ta, quaùn saùt cuøng khaép thì khoâng coù ai ngang haøng vôùi Ta, huoáng gì coù ngöôøi muoán vöôït hôn Ta? Ñieàu aáy khoâng theå coù ñöôïc, cho neân noùi: Moät mình, khoâng ai saùnh baèng. Töï ñaït ñöôïc chaùnh ñaïo: Ta tìm chaùnh ñaïo, khoâng coù thaày daïy trao, cuõng khoâng coù baïn beø, Ta ñi moät mình khoâng sôï ñieàu gì, cho neân noùi: Töï ñaït ñöôïc chaùnh ñaïo. Nhö Lai trôøi, ngöôøi toân: Vì sao goïi laø Nhö Lai? Nhö Lai laø Nhö quaù khöù Ñaúng chaùnh giaùc maø Lai (ñeán). Ta töø ñoù maø ñeán, trong ba A-taêng-kyø kieáp tu haønh khoå haïnh, hoaëc boá thí ñaát nöôùc, taøi saûn, vôï con, ñaàu, maét, tuûy naõo, coù khaû naêng töï cöùu giuùp. Töø trong söï tu taäp aáy maø ñeán cho neân goïi laø Nhö Lai. Laïi vì coù yù nghóa laø töø trong Phaùp

taùnh Nhö Lai maø ñeán coõi ñôøi naøy cho neân Nhö Lai nhö chö Phaät, Theá Toân quaù khöù, coù ñuû möôøi löïc, boán thöù khoâng sôï haõi, möôøi taùm phaùp baát coäng, thuø thaéng ñaïi Töø, ñaïi Bi. Hoùa ñoä taát caû nhöng khoâng rôøi khoûi taùnh Nhö. Nay Ta cuõng nhö theá neân goïi laø Nhö Lai. Vì sao goïi laø ñöôïc trôøi, ngöôøi toân kính? Ñaùp: Ñöôïc trôøi, ngöôøi toân kính laø vì trôøi, ngöôøi nhôø Nhö lai maø tu nghieäp laønh, vöôït qua thöù lôùp maø chöùng thaùnh ñaïo, döùt heát höõu laäu thaønh voâ laäu, ba ñaït thaàn thoâng khoâng coù gì ngaên ngaïi, cho neân noùi: Nhö Lai trôøi, ngöôøi toân. Ñuû taát caû trí löïc: Laø naêng löïc di theå cuûa Nhö Lai, di theå cuûa Nhö Lai coù moät traêm hai möôi tieát, moãi tieát coù moät traêm hai möôi taùm caùnh tay. Thaàn löïc laø naêng löïc nhuõ boä, chöù khoâng phaûi naêng löïc thaàn thoâng, cho neân noùi: Ñuû taát caû trí löïc. M Ta laø Theá Toân Döùt laäu, khoâng daâm Caùc trôøi vaø ngöôøi Thaûy ñeàu Töø taâm. Ta laø Theá Toân: Theá coù ba thöù: moät laø aám theá, hai laø khí theá, ba laø chuùng sinh theá. Vì sao goïi laø khoâng ñaém? Coù ba nghóa: 1. Döùt boû keát söû neân goïi laø khoâng ñaém. 2. Xöùng ñaùng nhaän laõnh cuûa tín thí neân goïi laø khoâng ñaém. 3. Khoâng coøn haït gioáng nghieäp trong ba coõi, cuõng khoâng coøn coäi reã, cuõng khoâng coøn sinh neân goïi laø khoâng ñaém. Cho neân noùi: Ta laø khoâng ñaém. Döùt laäu, khoâng daâm: Nghóa voâ thöôïng khoâng coù gì vöôït hôn, cuõng khoâng coù ai ngang baèng. Giaùc ngoä taát caû caùc phaùp, khoâng phaùp vi teá naøo khoâng bieát, khoâng phaùp nhoû nhieäm naøo khoâng thoâng ñaït. Laïi nöõa, coù khaû naêng giaûi ñaùp moïi thaéc maéc cuûa taát caû chuùng sinh ñang ngoài nghe phaùp, cho neân noùi laø nghóa voâ thöôïng. Chö Phaät nhieàu nhö voâ soá caùt cuûa soâng Haèng, ñôøi quaù khöù coù tuoåi thoï raát laâu daøi, ñeä töû ñoâng khoâng keå xieát, coõi nöôùc trong saïch, khoâng dô baån. Nay Ta khoâng nghó raèng mình coù nhieàu naêng löïc thaàn thoâng hôn chö Phaät quaù khöù. Vì sao? Vì thaàn thoâng vaø trí löïc laø moät, chöù khoâng phaûi hai, nhöng taâm chuùng sinh töï coù theâm bôùt, cho neân noùi: Döùt

laäu, khoâng daâm. Caùc trôøi vaø ngöôøi, thaûy ñeàu Töø taâm: Trong caùc Trôøi, Ngöôøi ñôøi, Sa-moân, Baø-la- moân, Ma hoaëc Ma trôøi, Ñeá Thích, Phaïm vöông, boán vò vua trôøi, Ta laø Baäc Ñoäc Toân, Ñoäc Ngoä, khoâng ai saùnh baèng. Cho neân noùi: Caùc trôøi vaø ngöôøi, thaûy ñeàu töø taâm sinh ra. Luùc aáy, ñeä töû cuûa saùu vò giaùo chuû nghe Ñöùc Phaät noùi baøi keä naøy xong, ai coù taâm vöõng chaéc thì lieàn xin xuaát gia, coøn ai taâm coøn do döï thì hoï trôû veà choã thaày hoï, trình baøy ñuû nhöõng ñieàu nghe thaáy: –Vò aáy laø Baäc Toân Quyù trong ba coõi, thoáng laõnh caû möôøi phöông, thaät khoâng coù ai coù theå saùnh baèng. Vaäy taát caû chuùng ta, moãi ngöôøi haõy ñi moãi nôi, tìm choã soáng an oån.

M

Ta khoâng coù thaày daïy

Moät mình, khoâng baïn beø

Chöùa moät haïnh laøm Phaät

Töï nhieân thoâng ñaïo Thaùnh.

Luùc baáy giôø, Ñöùc Theá Toân ngoài döôùi coäi caây, ñöôïc Phaïm thieân kính thænh, Ngaøi lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, ñeán nöôùc Ba-la-naïi. Khi aáy, Phaïm chí Öu-tyø töø xa troâng thaáy Ñöùc Theá Toân ñi ñeán, nghó raèng: “Hoâm nay, veû maët cuûa Cuø-ñaøm vui veû, trong ngoaøi saùng suûa laø vì côù gì? Thaày cuûa Cuø-ñaøm laø ai, Cuø-ñaøm hoïc ñaïo vôùi ai, hoïc phaùp gì, tu kyõ thuaät gì?” Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä cho Phaïm chí nghe: Ta khoâng coù thaày daïy Moät mình, khoâng baïn beø Chöùa moät haïnh laøm Phaät Töï nhieân thoâng ñaïo Thaùnh. Ta khoâng coù thaày daïy: Nhö Lai laø Baäc Chí Chaân Ñaúng Chaùnh Giaùc thaáu suoát ba ñôøi, khoâng coù vieäc gì khoâng bieát. Vì nhöõng chuùng sinh chöa giaùc ngoä ñôøi sau maø Ngaøi noùi baøi keä naøy. Sau khi Ta dieät ñoä, seõ coù hai thaày Tyø-kheo moät vò teân laø Ma-ha-taêng-kyø vaø vò kia laø Baø-saùi-thaåm-ti, töï xöng mình laø Vaên-thuø-sö-lôïi vaø Phaät Thích-ca. Vì muoán tröø boû söï do döï cuûa hoï neân Ñöùc Phaät noùi baøi keä naøy. Laïi coù thuyeát noùi: Caùc ngoaïi ñaïo dò hoïc, ñeàu ñaët ra luaän naøy: Sa-moân Cuø-ñaøm coù nghe phaùp vôùi A-lan, Ca-lan, roài sau môùi thaønh ñaïo, vì muoán tröø boû söï do döï aáy, cho neân noùi: Ta khoâng coù thaày daïy baûo. Moät mình, khoâng baïn beø: Nhö Lai laø Baäc Ñaúng Chaùnh Giaùc, thaáu suoát ba ñôøi, quaù khöù, hieän taïi, vò lai, khoâng coù vieäc gì laø khoâng xeùt bieát. Vaøo ñôøi vò lai coù hai boä chuùng Tyø-kheo, boä thöù nhaát goïi laø Ma-ha-taêng-kyø, boä thöù hai goïi laø Baø-saùi-thaåm-ti, hoï boû goác theo ngoïn. ÔÛ caûnh giôùi coù con ngöôøi thì Ñöùc Phaät ra ñôøi. Ñöùc Phaät khoâng xuaát hieän ôû hai nôi: moät laø phöông döôùi goàm ñòa nguïc, ngaï quyû, suùc sinh ñau khoå vaø phöông treân laø coõi trôøi chæ thoï höôûng vui thuù. Söï giaùo hoùa cuûa Nhö Lai khoâng choã naøo khoâng khaép. Neáu coù moät choã naøo maø khoâng ñöôïc söï giaùo hoùa cuûa Nhö Lai thì khoâng goïi laø Phaät. Theá maø hai boä kia baûo raèng Ñöùc Phaät khoâng giaùo hoùa khaép nôi. Naêng löïc thaàn thoâng cuûa Nhö Lai coù theå bay leân ñænh nuùi Tu-di, söï giaùo hoùa cuøng khaép, nhö vaäy khoâng coù cuøng cöïc, cho neân noùi: Moät mình, khoâng baïn beø. Chöùa moät haïnh laøm Phaät: Ngaøi trôû thaønh Baäc Chaùnh Giaùc cao toät trong ba coõi. Ñöùc Phaät ra

ñôøi taïi coõi Dieâm-phuø-lôïi sinh ôû giöõa nöôùc, chöù khoâng phaûi ôû bieân giôùi. Ñöùc Phaät sinh ôû coõi Dieâm-phuø-lôïi naøy laø vì coõi Dieâm-phuø-lôïi naøy laø trung taâm ñieåm cuûa ngaøn öùc coõi Dieâm-phuø-lôïi ôû boán phía Ñoâng, Taây, Nam, Baéc. Thaàn löïc coõi nöôùc naøy vöôït hôn caùc coõi khaùc. Caùc coõi khaùc xoay chuyeån baùnh xe phaùp khoâng baèng coõi naøy, cho neân noùi: Chöùa moät haïnh laøm Phaät. Töï nhieân thoâng ñaïo Thaùnh: Döùt boû keát söû noùng böùc, laïnh nhaït khoâng coøn hôi aám vôùi noù. Ngöôøi coù taâm lo raàu thì saéc maët thöôøng khoâng vui, ngöôøi khoâng coù taâm lo raàu thì saéc maët thöôøng vui hoøa. Ñöùc Nhö Lai Theá Toân cuõng nhö vaäy, moïi khoå naõo ñaõ heát, khoâng coøn moïi nhieät naõo, cho neân noùi: Töï nhieân thoâng suoát ñaïo Thaùnh. Khi aáy, Phaïm chí Öu-tyø böôùc ra baïch Phaät: –Giôø ñaây, Ngaøi töï xöng laø Baäc Toái Thaéng phaûi chaêng? Luùc ñoù Ñöùc Phaät lieàn traû lôøi Phaïm chí baèng baøi keä naøy: Ta thaéng, khoâng thoï aùc Hôn taát caû theá gian Trí roäng lôùn khoâng bôø Ta, baäc môû trí ngöôøi.

Ta thaéng, khoâng thoï aùc, hôn taát caû theá gian: Thaéng ñöôïc moïi ñieàu aùc treân ñôøi naøy goïi laø thaéng. Nhöng thaéng aáy chöa phaûi laø thaéng, chæ khi naøo döùt heát caùc laäu hoaëc, keát söû, caùc keát söû heát haún môùi goïi laø Thaéng. Khi aáy thì rieâng mình laøm vua caû theá giôùi, khoâng coù ai saùnh baèng, cho neân noùi: Ta ñaõ toái thaéng, khoâng coøn chòu aùc, hôn taát caû theá gian. Trí roäng lôùn khoâng bôø: Ta, baäc môû trí ngöôøi: Theá gian ñaày phaùp aùc, ngöôøi ta bò sa ñoïa theo toäi aùc mình ñaõ laøm. Ta ñaõ dieät haún chuùng, chöùng ñöôïc phaùp nhaãn baát khôûi. Hoaøn toaøn chaám döùt vieäc thoï thaân ñôøi sau vôùi möôøi hai nhaân duyeân níu keùo, cho neân noùi: Trí roäng lôùn khoâng bôø beán, Ta laø Baäc Toái Thaéng, môû trí cho ngöôøi. Khi aáy Phaïm chí Öu-tyø böôùc ñeán baïch Phaät: –Baây giôø, Cuø-ñaøm ñònh ñi ñaâu? Ñöùc Phaät traû lôøi baèng baøi keä sau ñaây: Ta ñeán Ba-la-naïi Ñeå ñaùnh troáng Cam loä Vaø quay baùnh xe phaùp Chöa töøng coù ai quay. Phaïm chí laïi hoûi Ñöùc Phaät: –Ngaøi suy nghó kyõ roài chöù? Ñöùc Phaät baûo Phaïm chí: –Nhö Lai khoâng noùi hai lôøi. Nghe xong, Phaïm chí cuùi ñaàu, reõ sang ñöôøng khaùc maø ñi. Trí khoâng soáng keû ngu Xeùt theá, tuøy hoùa ñoä Giaûng noùi khoâng veát nhô Döùt haún khoâng ai hôn. Trí khoâng soáng keû ngu, xeùt theá tuøy hoùa ñoä: Ñöùc Phaät vaø caùc ñeä töû tröôùc quaùn saùt theá gian coi ai laø ngöôøi ñaùng ñöôïc ñoä vaø ai khoâng ñaùng ñöôïc ñoä. Quaùn saùt cuøng khaép coi ai coù khaû naêng nhaän laõnh söï giaùo hoùa, ai khoâng coù khaû naêng nhaän laõnh, ai laø ngöôøi coù gieo troàng goác giaûi thoaùt, ai laø ngöôøi khoâng gieo troàng goác giaûi thoaùt, cho neân noùi: Ngöôøi trí khoâng soáng vôùi keû ngu, xem xeùt theá gian tuøy theo caên cô maø giaùo hoùa. Giaûng noùi khoâng veát nhô, döùt haún khoâng ai treân: Khoâng coøn veát nhô chæ cho Baùt thaùnh ñaïo, döùt haún chæ cho Neâ-hoaøn döùt heát phieàn naõo. Baäc Thaùnh ra ñôøi tieáp ñoä chuùng sinh, thöôøng söû duïng Baùt thaùnh ñaïo. Töø ñaàu ñaõ khoâng lìa haïnh voâ laäu, cho neân noùi: Giaûng noùi khoâng veát nhô, döùt haún khoâng ai treân.

M Maïnh meõ noùi lôùn Chaùnh phaùp Nhö Lai Phaùp thuyeát, nghóa thuyeát Giaùc ngoä an maõi. Maïnh meõ noùi lôùn, chaùnh phaùp Nhö Lai: Ngöôøi maïnh meõ chæ

cho Ñöùc Phaät vaø caùc ñeä töû Ñöùc Phaät. Ñöùc Thích-ca ñaõ maïnh meõ vöôït qua chín kieáp, neân goïi laø maïnh meõ. Saùu vò giaùo chuû ngoaïi ñaïo buoâng lung, thích tu nhöõng vieäc khoâng ñuùng phaùp, khoâng theo chaùnh luaät. Nhöõng lôøi Nhö Lai giaûng noùi, nhöõng phaùp Nhö Lai thöïc haønh ñeàu vöôït ngoaøi

phaùp theá gian, cho neân noùi: Maïnh meõ noùi lôùn, chaùnh phaùp Nhö Lai. Phaùp thuyeát, nghóa thuyeát, giaùc ngoä an maõi: Phaùp ngöôøi chaúng phaûi laø phaùp, moïi ngöôøi cheâ cöôøi, moïi ngöôøi gheùt boû. Phaùp thuyeát, nghóa thuyeát do Nhö Lai giaûng noùi khieán ngöôøi nghe vui möøng, döùt heát buoàn raàu nhieät naõo, hoaøn toaøn khoâng coøn khoå naïn, thöôøng ñöôïc an oån, taâm thöùc laïnh nhaït, cho neân noùi: Phaùp thuyeát, nghóa thuyeát, giaùc ngoä an maõi.

M Maïnh meõ laäp nhaát taâm Xuaát gia, thöôøng döùt boû Caùc trôøi thöôøng che chôû Ñöùc Phaät khen, thoï kyù. Maïnh meõ laäp nhaát taâm: Ngöôøi tu haønh ñònh yù nhaát taâm, khoâng coøn nghó ñieàu gì khaùc. Caùc coâng ñöùc ñaày ñuû, yù khoâng bò loaïn ñoäng, ngöôøi nhaäp ñònh thì mong caàu ñieàu chi ñeàu coù keát quaû, cho neân noùi: Maïnh meõ laäp nhaát taâm. Xuaát gia thöôøng döùt boû: Xuaát gia chaúng nhöõng laø töø giaõ vôï con, döùt boû naêm thöù duïc laïc, maø coøn tu ñaïo thöôïng giôùi, ra khoûi coõi Duïc, lìa khoûi Sô thieàn, tu phaùp khoâng sinh dieät, cho neân noùi: Xuaát gia thöôøng döùt boû. Caùc trôøi thöôøng che chôû: Ngöôøi nhaäp ñònh thì caùc trôøi che chôû, thôø phuïng kính leã, muoán laøm cho ngöôøi aáy taêng theâm coâng ñöùc, cho neân noùi: Caùc trôøi thöôøng che chôû. Ñöôïc Phaät khen, thoï kyù: Töø coõi naøy cho ñeán coõi trôøi Tònh cö ñeàu khen ngôïi ngöôøi laäp caên. Chuùng sinh ôû coõi Dieâm-phuø-lôïi vui möøng, ñöôïc lôïi ích toát laønh. Nhö Lai hieän taïi noùi roäng phaùp vò, chuùng sinh ñöôïc ñoä khoâng theå tính keå, cho neân noùi: Ñöôïc Phaät khen, thoï kyù. M ÔÛ trong coõi trôøi, ngöôøi Khen ngôïi Ñaúng Chaùnh Giaùc Mau ñöôïc töï giaùc tænh Thaân cuoái, khoâng taùi sinh. ÔÛ trong coõi trôøi, ngöôøi, khen ngôïi Ñaúng Chaùnh Giaùc: Caùc trôøi vaø ngöôøi ñôøi thöôøng ca tuïng coâng ñöùc cuûa Ñöùc Phaät. Moïi ngöôøi ñeàu hieán daâng loøng thaønh leân söï thaønh töïu cuûa Ñöùc Phaät, khoâng heà lui suït, cho neân noùi: ôû trong coõi trôøi, ngöôøi, khen ngôïi Ñaúng Chaùnh Giaùc. Mau ñöôïc töï giaùc tænh: Caùc loaøi chuùng sinh khen ngôïi vieäc chöa töøng coù. Coâng ñöùc cuûa Nhö Lai raát kyø laï, ñaëc bieät, taát caû chuùng con cho raèng Nhö Lai ngoài treân toøa naøy laøm sao coù theå ñi qua voâ löôïng traêm ngaøn theá giôùi maø giaùo hoùa chuùng sinh, khoâng laáy ñoù laøm meät moûi, cho neân noùi: Mau ñöôïc töï giaùc tænh. Thaân cuoái, khoâng taùi sinh: Ñöùc Phaät thoï thaân laàn cuoái cuøng, khi saép nhaäp Nieát-baøn, Nhö Lai töï khen ngôïi vaø baûo A-nan: –Ñaây laø thaân cuoái cuøng, Nhö Lai khoâng coøn thoï sinh, bôûi Nhö Lai nhaäp vaøo voâ vi vaéng laëng hoaøn toaøn, khoâng coøn bò sinh dieät nöõa. A-nan neân bieát, Ta xem heát moïi nôi treân döôùi, khoâng trung, Ta khoâng coøn thoï sinh ôû ñaâu nöõa bôûi sinh phaàn ñaõ chaám döùt. Naøy A-nan, Ta khoâng coøn ñaém nhieãm tuïc luïy, Ta khoâng coøn trôû laïi trong ñôøi soáng quay cuoàng hoãn taïp cuûa theá gian naøy. Cho neân noùi: Thaân cuoái, khoâng taùi sinh.

M Caùc Ñöùc Phaät quaù khöù Vaø caùc Phaät vò lai Ñaúng Chaùnh Giaùc hieän taïi Thöôøng döùt khoå chuùng sinh. Trong kinh Taïp A-haøm noùi: Thuôû aáy, Ñöùc Phaät ngöi trong khu laâm vieân Kyø-ñaø Caáp coâ ñoäc, thuoäc thaønh Xaù-veä. Khi aáy Ñöùc Theá Toân baûo caùc Tyø-kheo: –Ngöôøi ñôøi ôû chung maø khoâng cung kính nhau thì raát khoå. Ta thöôøng nghó raèng: “ÔÛ treân ñôøi naøy, coù ai, hoaëc Sa-moân, Baø-la-moân maø hôn Ta thì Ta seõ thôø phuïng cung kính cuùng döôøng. Ta neân quaùn saùt xem vò Sa-moân, Baø-la-moân naøo ñaùng cho Ta cung kính?” Naøy caùc Tyø-kheo, khi ñoù, Ta laïi nghó raèng: “Thuôû xöa, Ta thaønh Phaät laø bôûi boán yù ñaõ ngöng, boán yù ñaõ döùt, boán thaàn tuùc, naêm caên, naêm löïc, baûy giaùc yù, taùm tröïc haïnh. Nay Ta thôø phuïng cuùng döôøng nhö toân kính baäc tröôûng thöôïng. Caùc Ñöùc Phaät Theá Toân nhieàu nhö soá caùt soâng Haèng ñôøi quaù khöù cuõng ñeàu nhôø nhöõng phaùp naøy maø thaønh Baäc Toái Chaùnh Giaùc. Chö Phaät nhieàu nhö soá caùt soâng Haèng ñôøi vò lai, cuõng nhôø nhöõng phaùp naøy maø ñöôïc thaønh ñaïo. Hieän nay, Ta laø Baäc Nhö Lai Chí Chaân Ñaúng Chaùnh Giaùc, cuõng nöông nhôø nhöõng phaùp naøy maø thaønh töïu ñaïo quaû. Ngaøy nay, chính Ta suy nghó phaân bieät nhöõng phaùp aáy. Cho neân noùi: Caùc Ñöùc Phaät quaù khöù vaø caùc Ñöùc Phaät vò lai, Ñaúng Chaùnh Giaùc hieän taïi, thöôøng döùt khoå chuùng sinh. Cuøng nhau kính troïng Phaùp Ñaõ kính vaø nay kính Hoaëc laø seõ cung kính Ñoù phaùp yeáu cuûa Phaät. Ñöùc Phaät noùi baøi keä treân laø muoán trích daãn söï cung kính trong ba ñôøi.

M Neáu muoán töï caàu yeáu Chaùnh thaân laø baäc nhaát Cung kính ñoái Chaùnh phaùp Thöôøng nhôù lôøi Phaät raên. Neáu muoán töï caàu yeáu, chaùnh thaân laø baäc nhaát: Ngöôøi muoán thaønh ñaïo thì phaûi töï caàu phaùp yeáu. Tieán tôùi treân ñöôøng ñaïo vaø cung kính caùc phaùp. Nhôù nghó nhöõng lôøi raên daïy cuûa chö Phaät quaù khöù nhieàu nhö soá caùt soâng Haèng. Nhöõng lôøi raên daïy aáy nhö hieän ôû tröôùc maét, khoâng heà soùt maát, cho neân noùi: Neáu muoán töï caàu phaùp xuaát ly thì chaùnh thaân laø baäc nhaát, cung kính ñoái chaùnh phaùp, thöôøng nhôù lôøi Phaät raên daïy.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.